
Orimattilan Osuuspankin
TASEKIRJA 2015

TASEKIRJAN SISÄLLYSLUETTELO

	sivu	
1-20		Toimintakertomus
21-22		Osuuspankin tuloslaskelma ja tase, pro forma
23-44		Liitetiedot, pro forma
45-46		Osuuspankin tuloslaskelma ja tase (virallinen)
47-48		Osuuspankin rahoituslaskelma
		Osuuspankin tuloslaskelman ja taseen liitteenä annettavat tiedot
49-60		Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet
61-83		Liitetiedot (virallinen)
84-92		Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys niiden säilytystavoista
93		Hallituksen allekirjoitus
93		Hallintoneuvoston lausunto
93		Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2015

Orimattilan Osuuspankin korkokate pysyi ennallaan ja pankin liikevoitto oli pienempi kuin edellisvuonna. Liikevoitosta huomattava osa muodostui ryhmän sisäisistä voitonjakoeristä. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta selvästi enemmän arvonalentumistappioita luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisten määrä suhteutettuna luotto- ja takauskantaan pysyi alhaisella tasolla eikä kaikista arvonalentumiskirjauksista oleteta koituvan lopullisia luottotappioita. Luottokanta kääntyi kasvuun johtuen mm. asuntokaupan piristymisestä. Talletuskantakin kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna huolimatta asiakkaiden tekemistä useiden miljoonien tuotto-osuussijoituksista pankin omaan pääomaan. CET 1 vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta parempi.

Luvuissa on huomioitu Orimattilan Osuuspankin ja Myrskylän Osuuspankin 30.9.2015 tapahtunut fuusio. Myös vertailuvuodet on oikaistu siten, että ne sisältävät sekä Orimattilan että Myrskylän luvut.

Avainlukuja

Avainlukuja	2015	2014	Muutos
Liikevoitto, 1000 euroa	3 561	5 394	-34
Kulujen suhde tuottoihin, %	45,8	34,5	11,4
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,2	12,2	-4,9
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	73,9	70,7	3,3
Henkilöstö keskimäärin	25	25	-
Jäsenet	6 786	6 443	343

OP Ryhmä

Orimattilan Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta (aik. OP-Pohjola osk) tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat osuuspankkien yhteenliittymän, josta säädetään laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jäi vaisuksi vuonna 2015, kun kehittyvien markkinoiden kasvu kangerteli. Raaka-aineiden hinnat laskivat ja inflaatio hidastui maailmanlaajuisesti. Euroalueella kasvu piristyi kohtuulliseen vauhtiin. Neuvottelut Kreikan uudesta tukipaketista olivat vaikeita ja maa oli lähellä erota eurosta kesällä.

EKP lisäsi rahapoliittista elvytystä inflaation hidastuttua. Keskuspankki aloitti valtionlainojen ostot maaliskuussa, minkä seurauksena lyhyimmät markkinakorot painuivat negatiivisiksi. EKP kertoi joulukuussa uusista toimista. Talletuskorkoa laskettiin ja arvopaperien osto-ohjelmaa pidennettiin maaliskuuhun 2017 asti. Markkinakorot alenivat edelleen hieman.

Suomen talouskuva pysyi heikkona. Kokonaistuotanto polki paikallaan ja työttömyys nousi. Investoinnit laskivat ja vienti väheni edelleen. Myönteistä oli kotitalouksien kulutuksen kasvu. Vuoden loppua kohden rakentamisen aktiviteetti piristyi. Asuntokauppa vilkastui hieman, mutta asuntojen hinnat laskivat vajaan prosentin.

Osuuspankkien kotitalousluottokannan kasvu vahvistui viime vuoden aikana runsaaseen kahteen prosenttiin. Yritys- ja asuntoyhteisöluottokanta kasvoi noin seitsemän prosenttia. Luotonkysynnän hienoisen positiivisen vireen odotetaan jatkuvan. Talletuskannan myönteinen kehitys jatkui läpi vuoden yritys- ja julkisyhteisöjen talletusten kasvun siivittämänä. Rahasto- ja vakuutussäästöt nousivat viime vuonna selvästi hyvän markkinakehityksen sekä nettomerkitöiden lisääntymisen ansiosta.

Orimattilan Osuuspankissa asuntoluotot kasvoivat kulutusluottojen tavoin yli kuusi prosenttia, joka on selvästi enemmän kuin valtakunnallisesti osuuspankeissa keskimäärin. Yritysluotoissa sitä vastoin tuli yli kahden prosentin vähennys, vaikka valtakunnallisesti oltiin selkeässä kasvusuunnassa.

Pankin toimialueen asukasluku kasvoi vuoden aikana muutamalla kymmenellä hengellä. Kuntaliitosneuvotteluissa ei tapahtunut edistymistä ja työttömyysprosentti pysyi ennallaan ollen noin 15.

Olenaiset tapahtumat tilikaudella

Myrskylän Osuuspankki sulautui Orimattilan Osuuspankkiin 30.9.2015. Sulautumisella ei ollut vaikutuksia henkilöstön asemaan eikä konttoriverkostoon. Sulautuminen toteutettiin absorptiofusiona ja pankki käyttää jatkossa OP Orimattila ja OP Myrskylä –markkinointinimiä.

Orimattilan Osuuspankki myi Tuotto-osuuksia vuoden aikana 3.619 tuhannella eurolla (6.843). Tuotto-osuus on asiakasomistajan vapaaehtoinen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. Tuotto-osuudet voidaan lukea pankin ydinvakavaraisuuteen. Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2015 oli 3,25 prosenttia. OP Ryhmän hallintoneuvosto on vahvistanut myös vuodelle 2016 tuottotavoitteeksi 3,25 prosenttia. Orimattilan Osuuspankki on sijoittanut osan Tuotto-osuuksista saamastaan pääomasta OP Osuuskunnan osuus pääomaan.

Toukokuussa juhlittiin 110-vuotiaista Orimattilan Osuuspankkia monin tavoin mm. kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa sekä hallinnon ja henkilöstön yhteisessä juhlassa. Juhlavuonna pankki osallistui normaalia aktiivisemmin urheilun ja kulttuurin tukemiseen.

Myös Myrskylän Osuuspankki juhlisti 100-vuotista taivaltaan itsenäisenä pankkina. Keskeistä juhlinnassa oli koko toiminnan aikaisen historiikin koostaminen.

Kesäkuussa osuuspankki myi osuutensa OP Ryhmään kuuluvista OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttityhtiö Oy:n osakkeista OP Osuuskunnalle. Kauppahinnat perustuivat ulkopuolisen tekemiin arvioihin. Myynneistä pankki sai yhteensä 893 tuhannen euron suuruisen myyntivoiton.

Syyskuussa osuuspankki sai OP Ryhmän sisäiseltä vakuutusyhtiöltä OVY Vakuutus Oy:ltä 792 tuhatta euroa lisäosinkoa.

Orimattilan Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Orimattilan Osuuspankilla ei ole ollut olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta sekä vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi	2015	2014	Muutos, %	2013
1000 euroa				
Tuotot				
Korkokate	2 995	2 995	0	2 732
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	1 586	601	163,8	436
Palkkiotuotot, netto	1 156	1 031	12,2	1 003
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	18	0	4 733,3	6
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	892	3 728	-76,1	92
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	6	4	52	10
Liiketoiminnan muut tuotot	167	177	-5,6	271
Yhteensä	3 826	5 540	-31	1 819
Tuotot yhteensä	6 820	8 247	-17,3	4 308
Kulut				
Henkilöstökulut	1 374	1 332	3,1	1 342
Muut hallintokulut	1 151	1 026	12,2	1 002
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	121	131	-7,9	135
Liiketoiminnan muut kulut	481	726	-33,7	616
Kulut yhteensä	3 127	3 215	-2,7	3 095
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	132	-74	277,8	114
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	3 561	5 394	-34	1 342

Liikevoitto väheni selvästi vertailukaudesta ollen kuitenkin edelleen erinomaisella tasolla. Korkokate säilyi ennallaan luottokannan kasvusta ja talletusvarainhankinnan kustannusten laskusta huolimatta, koska markkinakorot ja luotonannon keskimääräiset marginaalit laskivat loppuvuodesta. Kulut kokonaisuutena laskivat johtuen mm. siitä, että vuonna 2015 ei tehty edellisvuoden tavoin pankkikiinteistön peruskorjausta ja talletussuojarahaston kannatusmaksua ei peritty. Kuluja kasvatti kertaluontoisesti yhdistyneiden pankkien juhlavuoden kulut ja itse pankkifuusio.

Arvonalentumiset saamisista sitä vastoin kasvoivat selvästi vertailukaudesta johtuen tiukasta varovaisuusperiaatteen noudattamisesta, mutta suhteutettuna luotto- ja takauskantaan ne pysyivät matalalla tasolla.

Tuottoja oman pääoman ehtoisista sijoituksista kasvatti OVY Vakuutus Oy:ltä saatu lisäosinko. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttiyhtiö Oyj:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle. Vertailukaudella myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle.

Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta. Palkkiot luotonannosta, maksuliikkeestä ja arvopapereiden välityksestä kasvoivat. Muut palkkioerät pysyivät likipitään edellisvuoden tasolla. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistajajäsenille myönnetty OP-bonukset.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot	2015	2014	Muutos, %
1000 euroa			
Talletuksista	14	17	-13,7
Luotonannosta	457	448	2
Maksuliikkeestä	601	572	5,1
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	110	73	50,8
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	159	161	-1,3
Takauksista	32	33	-0,7
Vakuutusten välityksestä	449	443	1,4
Muut	202	174	16
Yhteensä	2 025	1 920	5,5
OP-bonukset	-672	-691	-2,7
Palkkiotuotot yhteensä	1 353	1 229	10,1
Palkkiokulut	196	199	-1
Palkkiotuotot, netto	1 156	1 031	12,2

Luottojen nettomääräiset arvonalentumistappiot supistuivat edellisvuodesta. Luotoista ja takaussaamisista kirjattiin arvonalentumistappioita seuraavasti:

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumistappiot	2015	2014	Muutos, %
1000 euroa			
Arvonalentumisten bruttomäärä	169	27	524,8
Vähennykset	-37	-112	-66,9
Arvonalentumisten nettomäärä	132	-74	277,8
Arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta %	0,1	0	0,1

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %	31.12.2013
1000 euroa				
Tase	219 899	211 638	3,9	208 202
Luotot	184 089	177 589	3,7	180 612
Saamistodistukset	1 965	4 795	-59	4 942
Osakkeet ja osuudet	25 782	19 807	30,2	10 419
Talletukset	166 824	165 637	0,7	171 152
Oma pääoma	41 331	35 299	17,1	27 243
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	7 621	9 381	-18,8	10 767

Luottokanta kasvoi henkilöasiakaspuolen kysynnän vilkastumisesta johtuen. Vuonna 2015 ei myöskään tehty vuoden 2014 tavoin OPA-siirtoja. Saamistodistuksia erääntyi vuoden aikana lähes kolme miljoonaa euroa eikä uusia enää tehty, koska maksuvalmius kiristyi. Osakkeet ja osuudet kasvoivat OP Osuuskunnan osuuspääomaan tehtyjen lisäsijoitusten johdosta. Omaa pääomaa kasvattivat myydyt tuotto-osuudet ja voitollinen tulos.

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja myönnettiin vuoden aikana 38 425 tuhatta euroa eli 3 968 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta yhteensä vuoden lopussa oli 184 620 tuhatta euroa (178 003¹). Luotonanto kasvoi hieman edellisvuotta voimakkaammin. Yllä olevista luvuista puuttuu vuonna 2014 tehty noin 10 miljoonan siirto OP-Asuntoluottopankki Oyj:hin. Vuonna 2015 ei tehty siirtoja, vaan odotettiin vuonna 2016 käyttöön otettavaa ns. väliluottomallia, jolloin asuntoluottopankin hankkima rahoitus välittyi suoraan osuuspankin taseeseen.

Yli 90 pv erääntyneet saamiset tilikauden aikana kehittyivät seuraavasti:

Yli 90 pv erääntyneet saamiset			
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	1 246	461	170
Prosenttia luotto- ja takauskannasta	0,63	0,24	163

Yli 90 päivää erääntyneisiin saamisiin on luettu kaikki sellaiset antolainausaamiset, joiden pääoma tai korko on ollut kokonaan tai osittain erääntyneenä ja maksamattomana yli 90 päivää.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	1691	1581
Prosenttia taseesta	0,8	0,7
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	602	608
Prosenttia taseesta	0,3	0,3
Käypä arvo	608	597
Nettotuotto, %	1,9	0,8
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	2293	2189
Prosenttia taseesta	1,0	1,0

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu kiinteistöt, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on ollut yli viisi prosenttia pinta-alasta.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden tasearvoa määritettäessä on otettu lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa liiketoiminnan tulonodotuksiin. Arvonkorotuksia oli tilikauden lopussa 187 tuhatta euroa.

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2014.

Myrskylän Osuuspankin sulautumisen myötä omassa käytössä olevien kiinteistöjen määrä kasvoi Myrskylän konttorin toimitilakiinteistöllä, jonka kirjanpitoarvo on 202.544,57 euroa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen ja omaisuuden arvonnousujen hankkimiseksi. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa on vuokrattu ja oman käytön osuus on ollut vähäinen (alle viisi prosenttia), kiinteistö on luokiteltu sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskäytössä olevia liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjä arvostettaessa kiinteistökohtaisena vähimmäistuottovaatimuksena tasearvoa määritettäessä on käytetty 5,5 prosenttia. Sijoituskiinteistöistä ei kirjattu arvonalennuksia tilikauden aikana eikä niihin sisällynyt arvonorotuksia. Sijoituskiinteistöjen pääosan muodostavat rakentamattomat rivitalotontit, joista ei ole säännöllistä vuotuista tuottoa. Tuotto-odotukset perustuvat mahdolliseen arvonnousuun ja tonttien rakentamisen myötä saataviin välillisiin hyötyihin.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset Pohjola Pankki Oyj:ltä, olivat 4.428 tuhatta euroa (5.784).

Vuoden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 25.603 tuhatta euroa (17.558).

Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvo 113 tuhatta euroa oli 1 tuhatta euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketilit	86 548	82 027	5,5
Säästämistilit	18 981	19 091	-0,6
Sijoittamistilit	61 198	64 427	-5
Valuuttatalletukset	87	89	-2,6
Yhteensä	166 824	165 637	0,7
Muut velat	80	120	-33,1
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	166 904	165 757	0,7

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista Pohjola Pankki Oyj:lle kasvoivat 2.820 tuhanteen euroon (1.284).

Pankilla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja eikä pääomalainoja.

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtävistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Orimattilan Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 17,1 prosenttia 41.331 tuhanteen euroon (35.299).

Osuuspääoma

Osuuspääoma kasvoi 43,1 prosenttia 11.367 tuhanteen euroon (7.945). Omistajajäsenillä oli vuoden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 697 tuhatta euroa (596), lisäosuuksiin 262 tuhatta euroa (505) ja Tuotto-osuuksiin 10.409 tuhatta euroa (6.843). Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskuista uusien merkintöjen osuus oli 3.514 tuhatta euroa ja irtisanottujen osuus 534 tuhatta euroa. Vanhoja lisäosuuksia muunnettiin Tuotto-osuuksiksi 754 tuhatta euroa. Irtisanotut lisäosuudet 33 tuhatta euroa (46) esitetään taseessa velkana.

Osuuspankki maksoi korkoja jäsen- ja lisäosuuspääomalle vuodelta 2014 yhteensä 11.941,52 euroa.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjen mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia sekä lisäosuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 6.957 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruisen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 104.087 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa. Jäsenosuudet ja Tuotto-osuudet ovat osuuspankin purkautuessa huomommalla etusijalla kuin lisäosuudet. Osuuspankin osuuspääomassa on lisäosuuksia 29.461 kpl. Lisäosuuksia koskevat määräykset sisältyvät nykyistä edeltävän osuuskuntalain (1488/2001) 11 lukuun sekä soveltuvin osin voimassa olevaan osuuskuntalakiin. Osuuspankki ei voi enää antaa uusia lisäosuuksia. Olemassa olevat lisäosuudet voidaan omistajan hakemuksesta muuntaa Tuotto-osuuksiksi.

Osuusmaksut, tuotto-osuusmaksut ja lisäosuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa lisäosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Lisäosuusmaksut palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvojan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Vapaaehtoiset varaukset

Poistoeroa kasvatettiin 30 tuhatta euroa tekemällä suunnitelman mukaisia poistoja suuremmat elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot. Luottotappiovarausta kasvatettiin 394 tuhatta euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin vakavaraisuus lasketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti.

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. OP Ryhmän tilinpäätös on luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat 1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	41 070	34 774
Lisäosuuspääoman omiin varoihin luettava määrä	295	577
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	5 669	5 378
Osuus tuloksesta, jota ei ole tarkastettu	-2 873	-
Suunniteltu voitonjako	-	-95
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	-	-
Aineettomat hyödykkeet	-	-
Laskennalliset verosaamiset, jotka ylittävät 10 % ydinpääomasta	-	-
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	-	-32
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä	-581	-531
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	43 579	40 070
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Pääomalainoista omiin varoihin luettava määrä	-	-
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	43 579	40 070
Toissijainen pääoma (T2)		
Perpetuaalilainat	-	-
Debentuurilainat	-	-
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen ylijäämä	-	-
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	-	32
Omat varat yhteensä	43 579	40 102

* pl. lisäosuuspääoma ja arvonorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

Osuuspankin lisäosuuspääomasta on luettavissa ydinpääomiin korkeintaan 70 prosenttia 31.12.2012 liikkeeseen lasketusta määrästä siirtymäsäännöksen puitteissa. Realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomaan. Vertailuvuonna negatiiviset realisoitumattomat arvostukset luettiin ydinpääomaan (CET1) ja positiiviset toissijaiseen pääomaan (T2). Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä vähennetään kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1). Tilikauden tulosta ei ole luettu omiin varoihin.

Riskipainotetut erät		
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Yritysvastuut	148	156
Vähittäisvastuut	-	-
Luottolaitos- ja sijoituspalveluvastuut	-	-
Muut vastuut	171	152
Sisäisten luottoluokituksen menetelmä (IRB)		
Yritysvastuut ¹⁾	12 934	14 324
Yritysvastuut – pk-yritykset	10 775	11 584
Yritysvastuut - Muut	2 159	2 741
Vähittäisvastuut ²⁾	9 408	10 834
Kiinteistövuokaudelliset	8 228	8 951
Muut vähittäisvastuut	1 180	1 882
Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuut ¹⁾	-	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	26 590	21 425
Muut erät	2 400	2 746
Luottoriski yhteensä	51 650	49 636
Selvitysrisi	-	-
Markkinariski³⁾	-	-
Operatiivinen riski	7 255	7 061
Yhteensä	58 906	56 697

1) Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuisiin sekä yritysvastuisiin sovelletaan nk. IRBAn perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäisvastuiden riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Valuuttakurssiriski

Vakavaraisuussuhdeluvut		
(%)	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	73,98	70,67
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	73,98	70,67
Vakavaraisuussuhde	73,98	70,73
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	*18,6	15,1

*syyskuussa 2015

Omien varojen vähimmäismäärä yhteensä oli 4.712 tuhatta euroa (4.536). Omien varojen vähimmäismäärä on 8 prosenttia riskipainotetuista eristä. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 7 prosenttiin ja vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin, jolloin omien varojen vähimmäismäärä oli 6.185 tuhatta euroa.

Vakavaraisuussuhteen paraneminen johtui sekä vähäriskisestä luottokasvusta että tuotto-osuusmyynnin tuomasta omien varojen kasvusta.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki Pohjola Pankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden lopussa 180 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oy, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että yhteenliittymälaiassa säädetyn selvitystilan edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oy. Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa 1.18 Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahalta maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahalta koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2014	2013
	Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,2	12,2
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,5	2,1	0,6
Omavaraisuusaste, %	21,4	19,2	15,6
Kulu-tuotto-suhde, %	45,9	37,7	68,0

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Kulu-tuotto-suhde, %

$$\frac{\text{Hallintokulut} + \text{Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista} + \text{Nettopalkkiotuotot} + \text{Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot} + \text{Suojauslaskennan nettotulos} + \text{Sijoituskiinteistöjen nettotuotot} + \text{Liiketoiminnan muut tuotot} + \text{Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}} \times 100$$

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti.

Osuuspankin hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä valvoo niiden toteuttamista. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Lisäksi se arvioi osaltaan pankin riskiasemaa ja riskienhallinnan riittävyttä.

Hallitus vahvistaa riskienhallintaa koskevat sisäiset menettelytavat ja toimintaohjeet sekä vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Lisäksi hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet sekä vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan, että pankilla on riittävä riskiperusteinen vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomatasolle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että asiakas ei mahdollisesti täytä luottosuhteesta syntyviä velvoitteitaan eikä asetettu vakuus ole riittävä kattamaan pankin saamista. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen. Luottoriskiä hallitaan asiakassuhteen aktiivisella hoidolla, asiakasvalinnalla ja vakuuksin.

Osuuspankin luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa. Luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Luottopäätökset perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, asiakkaan luottokelpoisuusluokkaan, maksukykyyn ja vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat. Vakuudeton luotonanto on mahdollista vain poikkeustapauksissa riskienhallintaa koskevien ohjeiden määrittelemällä tavalla. Seurannassa kiinnitetään huomiota erityisesti luottosalkun laatuun sekä asiakas- ja toimialakohtaisiin keskittyimiin.

Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2015 yhteensä 43.579 tuhatta euroa. Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriski (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) ylittäisi EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyn 25 prosentin rajan asiakasriskejä kattavista omista varoista. Viiden suurimman asiakaskokonaisuuden asiakasriskien

(asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) yhteismäärä oli 17,3 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriskien yhteismäärä olisi ylittänyt 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista, ei ollut.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleerahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan sijoitusten ja luotonannon sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan Pohjola Pankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä OP Osuuskunnan johtokunnan osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatilitteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, joten korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoimalla ja -ehdoilla. Toissijaisesti pankki voi suojata taseensa korkoriskiä korkojohdannaisilla OP Ryhmässä käytössä olevien suojauksen toimintamallien mukaisesti. Johdannaisuojaus voidaan toteuttaa joko nimettyihin sopimuksiin kohdistettuna, rahavirran suojauksena tai ns. taloudellisena suojauksena.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään Pohjola Pankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä. Vuoden 2015 lopussa kiinteistösijoituksiin (ml. omistukset kiinteistösijoitusyhtiöissä) sitoutuneen pääoman määrä oli 1,0 prosentti taseen loppusummasta. Vuokrattavissa olevista tiloista oli noin 90 prosenttia vuokrattuna.

Sijoituskiinteistöihin sitoutuneen pääoman tuotto oli 1,9 prosenttia eli hieman edellisvuotista korkeampi.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota. Vuonna 2015 operatiivisista riskeistä osuuspankille aiheutuneet tappiot olivat vähäisiä.

Strategiset riskit

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta tai siitä, että valitulla strategialla ei saavuteta asetettuja tavoitteita. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Vuoden lopussa Orimattilan osuuspankilla oli pääkonttorin lisäksi yksi sivukonttori Myrskylässä. Molemmissa konttoreissa on rahan nostoon tarkoitettu Otto. -käteisautomaatti.

Pankkipalveluiden lisäksi osuuspankki tarjoaa Pohjola Vakuutuksen vakuutuspalveluita oman henkilöstönsä sekä asiamiesten kautta.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys kasvaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asioinnissa.

Jäsenistö

Pankin jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana 343 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 6786. Jäsenmäärän lisäys johtui toteutetusta ja aktiivisesta jäsenhankinnasta.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettusta henkilöstörahostosta. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedossa 42.

Henkilöstö

Vuoteen 2014 verrattuna vakituisen henkilökunnan määrä on pysynyt ennallaan.

Vakinainen henkilökunta 31.12.2015:

Antikainen Hanna, myyntipäällikkö
 Härkönen Minna, myyntineuvoja
 Ikonen Virpi, rahoitusasiantuntija
 Jantunen Hanne, rahoitusneuvoja
 Kataja Sirpa, asiakasneuvoja
 Laurikainen Iikka, pankinjohtaja
 Lindholm Merja, lakiasiantuntija
 Mandelin Pia, sijoitusneuvoja
 Niittynen Teija, yritysneuvoja
 Nyberg Kristian, rahoitus-/sijoitusneuvoja
 Paukkula Taru, sijoitusneuvoja
 Penttilä Eija, kiinteistöhoitaja/siivooja
 Purmonen Mikko, pankinjohtaja
 Pöllänen Taina, rahoitusasiantuntija
 Rajamäki Marja, sijoitusneuvoja
 Rantala Auli, rahoitusneuvoja
 Sipilä Jukka, toimitusjohtaja
 Tiilikainen Ulla, asiakasneuvoja
 Vainio Taina, rahoitusneuvoja
 Vapamaa Mirja, asiakasneuvoja
 Viljanen Merja, yritysrahoituspäällikkö
 Vilponen Mirva, sijoitusneuvoja
 Vinko Paula, palveluneuvoja

Pankissa työskenteli määräaikaisena asiakasneujana Marjut Iivanainen sekä vahinko-
 vakuutusten myyntineuvojana Mirka Sorsa, jonka työsuhde on vakinaistettu 1.1.2016 alkaen.

Lisäksi vuoden aikana työllistettiin työharjoittelijoita.

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Orimattilan Osuuspankin omistajajäsenten päätösvaltaa käyttää jäsenten keskuudesta valittu edustajisto, johon kuuluu vähintään 25 ja enintään 40 edustajaa sen mukaan kuin hallintoneuvosto päättää. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 25.

Edustajat valitaan osuuspankin vaalijärjestyksessä määrättyllä tavalla suhteellista vaalitapaa noudattaen joka neljäs vuosi hallintoneuvoston päättämänä ajankohtana. Vaalikelpoinen edustajistoon on henkilö, joka on hyväksytty jäseneksi viimeistään neljä kalenterikuukautta ennen äänestyksen alkamista ja joka vaalin alkaessa on täysivaltainen ja joka ei ole osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää tarvittaessa kaikista osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää asioiden niin vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella jäsenellä on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajiston varsinainen kokous pidettiin 12.3.2015 ja ylimääräinen kokous 15.10.2015.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja pankin riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Vaalivuonna hallintoneuvosto määrää edustajiston lukumäärän osuuspankin säännöissä mainituissa rajoissa ja nimeää keskusvaalilautakunnan.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 12 ja enintään 18 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa edustajisto ja se on tällä hetkellä 16. Jäsenet valitaan osuuspankin jäsenistä ja heidän tulee edustaa monipuolisesti jäsenkuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamisikä on 65 vuotta, kuitenkin siten että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2015 yhteensä 2 kertaa.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa avustaa sen valvontatehtävässä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema 3-jäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, että osuuspankkia ja sen konsernia johdetaan ammattitaitoisesti terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita noudattaen lain, sääntöjen, viranomaismääräysten ja annettujen ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistamien vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Tarkastusvaliokunnalle on toimitettava viranomaisten, keskusyhteisön ja tilintarkastajan laatimat pankkia koskevat tarkastuskertomukset. Tarkastusvaliokunnan on esitettävä havaintonsa tarkastuskertomuksista ja muusta pankin hallinnosta ainakin kerran vuodessa hallintoneuvostolle.

Hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta

Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta, johon kuuluu 8 jäsentä. Toimikunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Toimikunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Valmisteleva toimikunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaan. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan

eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 4 – 6 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin jäseniä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 65 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajajärjestyksen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessa hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 12.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Edustajisto

Osuuspankin edustajisto valittiin vuonna 2011 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 36,6. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2017 järjestettävään uuden edustajiston valintaan.

Edustajiston jäsenet

Anttila Teemu, maanviljelijä/agronomi, Orimattila
 Erola Helena, eläkeläinen, Orimattila
 Haapasalo Olli, kauppatieteiden opiskelija, Orimattila
 Heikkilä Erkki, autoilija, Orimattila
 Jokela Kimmo, maanviljelijä, Orimattila
 Kajander Heikki, maanviljelijä, Orimattila
 Kataja Pentti, herastuomari/betonimies, Orimattila
 Kiviniemi-Salonen Kaarina, lehtori, Orimattila
 Kyrö Aleksis, maanviljelijä, Orimattila
 Laaksonen Torsti, maanviljelijä, Orimattila
 Lankinen Pekka, yrittäjä, Orimattila
 Leino Vesa, taksiryrittäjä, Orimattila
 Luoto Ritva, sairaanhoitaja/tradenomi, Orimattila
 Lyyra Antti, yrittäjä, Orimattila
 Mansikkaniemi Ari, opettaja, Orimattila
 Mäkelä Joel, yrittäjä/puuseppä, Orimattila
 Ojamaa Marjaana, yrittäjä, Orimattila
 Papinaho Sirkka-Liisa, sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, Orimattila
 Rajala Anne, aluejohtaja, Orimattila

Rautala Heikki, opiskelija, Orimattila
 Saharinen Juhani, yrittäjä/maanviljelijä, Orimattila
 Torila Kirsti, nuoriso-ohjaaja, Orimattila
 Welling Mirva, ompelija, Orimattila
 Virtanen Arto, sairaalateologian asiantuntija/TK, Orimattila
 Ylöstalo Helena, maanviljelijä, Orimattila

Hallintoneuvosto

Puheenjohtaja
 Tuomala Tuukka, toimitusjohtaja, Orimattila

Varapuheenjohtaja
 Päivähonka Jenni, lehtori, Orimattila, varapuheenjohtajana 15.10.2015 saakka
 Kauppinen Veli-Matti, varaosapäällikkö, Myrskylä, varapuheenjohtajana 15.10.2015 alkaen

Muut jäsenet
 Helske Marjut, talousjohtaja, Myrskylä, 15.10.2015 alkaen
 Hämäläinen Markku, metsähoidonneuvoja, Orimattila
 Hänninen Ulla, esiluokanopettaja, Myrskylä, 15.10.2015 alkaen
 Liukkonen-Hämäläinen Kirsi, ympäristönsuojelusihteri, Orimattila
 Mäntymäki Olli, erikoisupseeri, Orimattila
 Nieminen Juha, johtaja, Lahti
 Peltola Saku, maanviljelijä, Orimattila
 Pietilä Sirkku, palvelupäällikkö, Orimattila
 Päivähonka Jenni, lehtori, Orimattila, 15.10.2015 alkaen
 Syrjäläinen Jarmo, maanviljelijä, Orimattila
 Syrjäläinen Lasse*, liikkeenharjoittaja, Orimattila
 Torkko Tero, yrittäjä, Orimattila
 Tuomala Antti*, maanviljelijä, Orimattila
 Vikman Jyrki*, maanviljelijä, Orimattila

*Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan jäsen 31.12.2015

Hallitus

Puheenjohtaja
 Kuosa-Kaartti Katja, s. 1973, tilintarkastaja, Orimattila, hallituksen jäsen vuodesta 2008 ja puheenjohtaja vuodesta 2013
 Koulutus: Kauppatieteiden maisteri 1998, KHT-tilintarkastaja 2002
 Keskeinen työkokemus: Tilintarkastaja 1996-2002. Teollisuuden laskenta- ja talouspäällikkö 2002-2012. Päätoiminen KHT-tilintarkastaja vuodesta 2012
 Aikaisemmat luottamustoimet Orimattilan Osuuspankissa: hallintoneuvoston jäsen 2006-2008

Varapuheenjohtaja
 Arola Mika, s. 1964, liikennöitsijä, Orimattila, hallituksen jäsen vuodesta 2008 ja varapuheenjohtaja vuodesta 2013
 Koulutus: Raskaan kaluston erikoisasentajakoulutus
 Keskeinen työkokemus: Kuljetusalan yrittäjä vuodesta 1989 alkaen
 Aikaisemmat luottamustoimet Orimattilan Osuuspankissa: hallintoneuvoston jäsen 2001-2006, hallituksen varajäsen 2006-2008

Muut jäsenet

Markku Fabritius, s. 1958, maanviljelijä, Myrskylä, hallituksen jäsen 19.11.2015 alkaen
 Koulutus: Maatalousoppilaitos, maanviljelylinja 1975
 Keskeinen työkokemus: maa- ja metsätalousyrittäjänä vuodesta 1986
 Aikaisemmat luottamustoimet Orimattilan Osuuspankissa: Myrskylän Osuuspankin hallituksen jäsen 1992-2015

livonen Soili, s. 1961, toimistos sihteeri, Orimattila, hallituksen jäsen vuodesta 1998, jäsenyys on päättynyt 19.11.2015
 Koulutus: Yo-merkonomi
 Keskeinen työkokemus: Virke Oy:n tuotepäällikkö 6 vuotta ja tuotesihtööri 20 vuotta. Sivutoiminen maatalousyrittäjä vuodesta 1987

Mölsä Jukka, s. 1979, maanviljelijä, Orimattila, hallituksen jäsen vuodesta 2013.
 Koulutus: Tradenomi 2003
 Keskeinen työkokemus: Laskentasuunnittelija 2004-2011, maatalousyrittäjä vuodesta 2011
 Aikaisemmat luottamustoimet Orimattilan Osuuspankissa: hallintoneuvoston jäsen 2008-2013

Särkinen Susanna, s. 1969, toimitusjohtaja, hallituksen jäsen vuodesta 2013
 Koulutus: Restonomi 1994, eMBA 2002
 Keskeinen työkokemus: Golf Tailors Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 2002
 Aikaisemmat luottamustoimet Orimattilan Osuuspankissa: edustajiston jäsen 2011-2012 ja hallintoneuvoston jäsen 2012-2013

Toimitusjohtaja

Jukka Sipilä, s. 1964
 Varatuomari, eMBA
 Pankin palvelukseen 1.4.1999
 Toimitusjohtajaksi 1.1.2009

Johtoryhmän kokoonpano

Jukka Sipilä, s. 1964, Lahti
 Varatuomari, eMBA
 Pankin palvelukseen ja johtoryhmän jäseneksi 1.4.1999
 Toimitusjohtaja 1.1.2009 alkaen
 Vastuualueena pankin hallinto, lakipalvelut, resurssit ja kiinteistöt
 Keskeinen työkokemus: Orimattilan Osuuspankin pankinjohtaja 1999-2008
 Keskeiset samanaikaiset ja päättyneet luottamustehtävät: Orimattilan OP-Kiinteistökeskus Oy:n hallituksen jäsen.

likka Laurikainen, s. 1972, Mäntsälä
 Tradenomi
 Pankin palvelukseen 1.4.2004
 Pankinjohtaja 1.10.2015 alkaen
 Johtoryhmän jäsen 1.1.2009 alkaen
 Vastuualueena henkilöasiakasliiketoiminta
 Keskeinen työkokemus: Orimattilan Osuuspankin myyntijohtaja 2009-2015

Mikko Purmonen, s. 1980, Lahti
 Tradenomi
 Pankin palvelukseen ja johtoryhmän jäseneksi 1.10.2015 alkaen
 Pankinjohtaja 1.10.2015 alkaen
 Vastuualueena yritysasiakasliiketoiminta ja riskienhallinta
 Keskeinen työkokemus: Myrskylän Osuuspankin toimitusjohtaja 2013-2015, Uukuniemen Osuuspankin toimitusjohtaja 2011-2013.
 Keskeiset samanaikaiset ja päättyneet luottamustehtävät: Orimattilan OP-Kiinteistökeskus Oy:n hallituksen jäsen.

Tilintarkastajat

Tapani Huopainen, KHT

Varatilintarkastaja KPMG Oy Ab (KHT-yhteisö)

Muu tarkastustoiminta

OP Osuuskunnan tarkastusosaston tarkastaja Tuija Seppälä suoritti osuuspankin vakavaraisuuden hallinnan arvion elokuussa 2015.

Sisäistä tarkastusta ei suoritettu vuonna 2015.

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantalous kasvaa edelleen pitkäaikaista keskiarvoa hitaammin. Euroalueella talouden kohtuullinen kasvu jatkuu. Euribor-korot jäävät hieman vuoden 2015 loppua matalammiksi. Kotitalouksien kulutus ja investointien piristymisen pitävä yllä pientä talouskasvua Suomessa.

Myös Orimattilassa yritysten investoinnit näyttävät alkuvuonna lähteneen kasvuun. Kotitalouksien kulutuksen ja asuntokaupan volyymin uskotaan säilyvän vähintään vuoden 2015 tasolla.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Orimattilan Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 27.321.733,12 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 2.808.546,43 euroa.

Taseen osoittama ylijäämä ehdotetaan käytettäväksi siten, että lisäosuusmaksulle maksetaan korkoa 0,60 prosenttia ja Tuotto-osuudelle 3,25 prosenttia, eli yhteensä 308.790,57 euroa. Tilikauden ylijäämästä jää 2.499755,86 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

ORIMATTILAN OSUUSPANKKI

PRO FORMA

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Korkotuotot	3 383 232,93	3 608 219,44
Korkokulut	388 411,87	613 616,70
KORKOKATE	2 994 821,06	2 994 602,74
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	1 585 554,77	601 005,16
Muista yrityksistä	1 585 554,77	601 005,16
Palkkiotuotot	1 352 633,92	1 229 093,69
Palkkiokulut	196 466,23	198 520,10
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	17 787,37	-383,90
Arvopaperikaupan nettotuotot	13 717,06	-3 941,93
Valuuttatoiminnan nettotuotot	4 070,31	3 558,03
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	892 384,72	3 727 761,27
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	6 435,82	4 233,89
Liiketoiminnan muut tuotot	167 331,30	177 280,98
Hallintokulut	2 525 124,75	2 358 040,29
Henkilöstökulut	1 374 013,96	1 332 255,62
Palkat ja palkkiot	1 132 621,49	1 095 224,87
Henkilösivukulut	241 392,47	237 030,75
Eläkekulut	195 430,18	193 881,65
Muut henkilösivukulut	45 962,29	43 149,10
Muut hallintokulut	1 151 110,79	1 025 784,67
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	121 089,00	131 420,72
Liiketoiminnan muut kulut	481 246,51	725 926,44
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	131 919,24	-74 178,43
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	3 561 103,23	5 393 864,71
Tilinpäätössiirrot	364 177,61	-100 373,53
Tuloverot	323 975,50	994 663,45
Tilikauden verot	326 514,07	1 005 904,24
Aikaisempien tilikausien verot	-630,38	8 849,10
Laskennallinen vero	-1 908,19	-20 089,89
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	2 872 950,12	4 499 574,79
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 872 950,12	4 499 574,79

ORIMATTILAN OSUUSPANKKI

PRO FORMA

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Käteiset varat	727 418,91	611 423,18
Saamiset luottolaitoksilta	4 427 696,83	5 784 016,01
Vaadittaessa maksettavat	87 007,55	1 553 970,79
Muut	4 340 689,28	4 230 045,22
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	177 588 672,64
Muut	184 088 598,49	177 588 672,64
Saamistodistukset	1 964 986,79	4 795 454,70
Muilta	1 964 986,79	4 795 454,70
Osakkeet ja osuudet	25 761 154,65	19 799 565,85
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	21 073,06	7 683,50
Johdannaissopimukset	57 958,12	25 924,74
Aineelliset hyödykkeet	2 378 035,21	2 499 124,21
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	573 773,87	573 773,87
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1 691 152,58	1 791 307,58
Muut aineelliset hyödykkeet	113 108,76	134 042,76
Muut varat	142 611,86	145 450,82
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	270 434,65	330 406,07
Laskennalliset verosaamiset	59 251,12	50 175,02
VASTAAVAA YHTEENSÄ	219 899 219,69	211 637 896,74
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	1 283 805,64
Luottolaitoksille	2 819 628,67	1 283 805,64
Vaadittaessa maksettavat	319 628,67	483 805,64
Muut	2 500 000,00	800 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 904 262,01	165 756 501,28
Talletukset	166 824 153,23	165 636 726,38
Vaadittaessa maksettavat	151 357 706,53	140 180 410,98
Muut	15 466 446,70	25 456 315,40
Muut velat	80 108,78	119 774,90
Vaadittaessa maksettavat	78,32	78,32
Muut	80 030,46	119 696,58
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	28 286,12
Muut velat	295 684,88	292 873,37
Muut velat	244 150,88	243 196,37
Pakolliset varaukset	51 534,00	49 677,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 448 816,10	2 255 223,88
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	171 481 613,89	169 616 690,29
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	7 086 247,46	6 722 069,85
Poistoero	0,00	30 206,00
Vapaaehtoiset varaukset	7 086 247,46	6 691 863,85
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	11 367 244,09	8 050 827,73
Jäsenosuudet	696 784,09	630 797,73
Lisäosuudet	261 760,00	525 530,00
Tuotto-osuudet	10 408 700,00	6 894 500,00
Muut sidotut rahastot	2 639 381,13	2 668 052,75
Vararahasto	2 635 694,77	2 635 694,77
Käyvän arvon rahasto	3 686,36	32 357,98
Vapaat rahastot	5 762 021,62	5 762 021,62
Muut rahastot	5 762 021,62	5 762 021,62
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	18 689 761,38	14 318 659,71
Tilikauden voitto (tappio)	2 872 950,12	4 499 574,79
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	41 331 358,34	35 299 136,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	219 899 219,69	211 637 896,74
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	2 380 345,89	2 337 336,02
Takaukset ja pantit	2 380 345,89	2 337 336,02
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	5 240 575,66	7 043 691,29
Muut	5 240 575,66	7 043 691,29
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET YHTEENSÄ	7 620 921,55	9 381 027,31

**ORIMATTILAN OP
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.2015****530807****LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA****Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015
- 44 Notariaattitoiminta
- 45 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015
- 46 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

	2015	2014
Saamisista luottolaitoksilta	46 705,89	59 202,57
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 282 008,47	3 442 699,58
Saamistodistuksista	71 032,01	137 996,99
Johdannaissopimuksista	-16 539,41	-31 714,15
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00
Muut korkotuotot	25,97	34,45
Yhteensä	3 383 232,93	3 608 219,44
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	3 458,84	0,00

2. Korkokulut

	2015	2014
Veloista luottolaitoksille	10 860,87	10 580,64
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	377 536,75	603 004,97
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut korkokulut	14,25	31,09
Yhteensä	388 411,87	613 616,70

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	2015	2014
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2015	2014
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	4 777,50	4 042,50
Myytävissä olevista	1 580 777,27	596 962,66
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00
Omistusyhteisyryyksiltä	0,00	0,00
Yhteensä	1 585 554,77	601 005,16

5. Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot	2015	2014
Luotonannosta	457 151,75	447 978,50
Talletuksista	14 345,38	16 631,20
Maksuliikenteestä	601 343,19	571 946,35
Rahastoista	98 100,39	62 653,01
Omaisuuenhoidosta	23 666,75	28 625,44
Lainopillisista tehtävistä	135 425,36	132 575,87
Arvopaperinvälityksestä	8 647,70	9 867,21
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	2 806,33	133,97
Vakuutusten välityksestä	449 352,74	443 173,51
Takauksista	32 374,57	32 590,06
Muut	-470 580,24	-517 081,43
Yhteensä	1 352 633,92	1 229 093,69

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

	2015	2014
Maksetut toimitusmaksut	169 809,15	170 766,77
Muut	26 657,08	27 753,33
Yhteensä	196 466,23	198 520,10

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

	2015	2014
Saamistodistuksista *	543,36	-44 199,41
Osakkeista ja osuuksista	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	543,36	-44 199,41

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

Saamistodistuksista *	-6 867,30	26 101,76
Osakkeista ja osuuksista	20 041,00	7 595,00
Muista	0,00	0,00
Yhteensä	13 173,70	33 696,76

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä

Yhteensä	13 717,06	-10 502,65
-----------------	------------------	-------------------

Johdannaisten nettotuotot

Yhteensä	0,00	0,00
-----------------	-------------	-------------

Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista

Yhteensä	0,00	6 560,72
-----------------	-------------	-----------------

Valuuttatoiminnan nettotuotot

Yhteensä	4 070,31	3 558,03
-----------------	-----------------	-----------------

Kaikki yhteensä

Yhteensä	17 787,37	-383,90
-----------------	------------------	----------------

*)Saamistodistuksista -kohdat sisältävät alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltujen rahoitusvarojen myyntituloksia 0,00 euroa ja käyvän arvon muutoksia 0,00 euroa.

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista**

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

	2015	2014
Myyntivoitot ja -tappiot	0,00	-2 951,91
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset	0,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	3 481,72
Yhteensä	0,00	529,81

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvonalentumistappiot
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

Myyntivoitot ja -tappiot	892 505,72	0,00
Arvonalentumistappiot	-121,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	3 727 231,46
Yhteensä	892 384,72	3 727 231,46

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä

Yhteensä	892 384,72	3 727 761,27
-----------------	-------------------	---------------------

8. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

	2015	2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	47 097,27	12 778,65
Suojauskohteiden nettotulos	-47 097,27	-12 778,65
Yhteensä	0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

	2015	2014
Vuokra- ja osinkotuotot	22 387,20	21 051,70
Muut tuotot	0,00	200,00
Myyntivoitot	0,00	0,00
Vuokrakulut	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Myyntitappiot	0,00	0,00
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0,00	0,00
Muut kulut	-15 951,38	-17 017,81
Yhteensä	6 435,82	4 233,89

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	2015	2014
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	148 388,30	160 815,50
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiovoitot	0,00	0,00
Muut	18 943,00	16 465,48
Yhteensä	167 331,30	177 280,98

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	121 089,00	131 420,72
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Yhteensä	121 089,00	131 420,72

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2015	2014
Vuokrakulut	9 816,91	7 522,95
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	232 667,19	333 037,62
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Muut	238 762,41	385 365,87
Yhteensä	481 246,51	725 926,44

13. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2015

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	168 865,93	-18 467,86	-18 478,83	131 919,24
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	168 865,93	-18 467,86	-18 478,83	131 919,24
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteyseritysosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot yhteensä	168 865,93	-18 467,86	-18 478,83	131 919,24

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	2015	2014
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	325 883,69	1 014 753,34
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta		
Tuloverot yhteensä	325 883,69	1 014 753,34

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut**Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot**

2015	2014
0,00	0,00

Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut

2015	2014
0,00	0,00

16. Saamiset luottolaitoksilta**Vaadittaessa maksettavat**

Talletukset
Muut
Yhteensä

31.12.2015	31.12.2014
87 007,55	1 553 970,79
0,00	0,00
87 007,55	1 553 970,79

Muut kuin vaadittaessa maksettavat

Keskuspankeilta
Luottolaitoksilta
Talletukset
Muut
Yhteensä

0,00	0,00
	0,00
1 540 689,28	1 430 042,63
2 800 000,00	2 800 002,59
4 340 689,28	4 230 045,22

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

4 427 696,83	5 784 016,01
0,00	0,00

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain**

Yritykset
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
Julkisyhteisöt
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
Kotitaloudet
Ulkomaat
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
Yhteensä
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

31.12.2015	31.12.2014
20 478 878,40	21 300 431,22
0,00	0,00
212 750,00	395 217,48
1 605 651,83	1 928 601,34
161 846 561,83	154 035 864,91
4 526,32	6 795,44
-59 769,89	-78 237,75
184 088 598,49	177 588 672,64
0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen
Arvonalentumiset tilikauden lopussa

2015	2014
122 686,24	195 971,37
161 167,00	32 917,46
-18 467,86	3 934,68
-15 689,93	-108 468,97
0,00	-1 668,30
249 695,45	122 686,24

18. Leasingkohteet

Ennakkomaksut
Koneet ja kalusto
Kiinteä omaisuus ja rakennukset
Muu omaisuus
Yhteensä

31.12.2015	31.12.2014
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2015**

	Keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	155 531,70	155 531,70	0,00
Myytävissä olevat	0,00	1 709 455,09	1 709 455,09	500 000,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
Yhteensä	0,00	1 964 986,79	1 964 986,79	500 000,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2015

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	155 531,70	0,00	155 531,70
Myytavissä olevat	209 455,09	1 500 000,00	1 709 455,09
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00
Yhteensä	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2015

	Julkisesti noteeratut	Muut	31.12.2015	31.12.2014
			Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79	4 795 454,70
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	155 531,70	0,00	155 531,70	162 399,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	155 531,70	0,00	155 531,70	162 399,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	209 455,09	1 500 000,00	1 709 455,09	4 533 055,70
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	1 273 806,48
Pankkien joukkovelkakirjat	209 455,09	1 000 000,00	1 209 455,09	2 252 236,72
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	507 012,50
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79	4 795 454,70

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	115 150,00	0,00	115 150,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	25 646 004,65	25 646 004,65	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	21 073,06	21 073,06	0,00
Yhteensä	115 150,00	25 667 077,71	25 782 227,71	0,00

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	115 150,00	0,00	115 150,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	25 646 004,65	25 646 004,65	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	21 073,06	21 073,06	0,00
Yhteensä	115 150,00	25 667 077,71	25 782 227,71	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 150,90
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	25 735 076,81
Julkisyhteisöt	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00
Kotitaloudet	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00
Yhteensä	25 782 227,71

31.12.2015

31.12.2014

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 150,90	47 150,90
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	25 735 076,81	19 760 098,45
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	25 782 227,71	19 807 249,35

21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	8 419 352,35	5 343,12
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	7 930 352,35	40 338,88
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	489 000,00	9 740,13
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		
Osakejohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Muut johdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Johdannaiset yhteensä	50 079,01	5 343,12

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	8 047 352,35	372 000,00	0,00	0,00	8 419 352,35
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	7 825 352,35	105 000,00	0,00	0,00	7 930 352,35
Muut swap -sopimukset	222 000,00	267 000,00	0,00	0,00	489 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	352 846,60	0,00	7 879,11
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	352 846,60	0,00	7 879,11
Ostetut	352 846,60	0,00	7 879,11
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	7 879,11

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Ostetut	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	4 861 094,27	7 782,20	10 143,58
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	4 372 094,27	5 943,43	10 060,41
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	489 000,00	1 838,77	83,17
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		7 782,20	10 143,58

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	4 237 094,27	624 000,00	0,00	0,00	4 861 094,27
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	4 237 094,27	135 000,00	0,00	0,00	4 372 094,27
Muut swap -sopimukset	0,00	489 000,00	0,00	0,00	489 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	1 223 275,04	0,00	18 142,54
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	1 223 275,04	0,00	18 142,54
Ostetut	1 223 275,04	0,00	18 142,54
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	18 142,54

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	699 409,72	425 532,00	98 333,32	0,00	1 223 275,04
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	699 409,72	425 532,00	98 333,32	0,00	1 223 275,04
Ostetut	699 409,72	425 532,00	98 333,32	0,00	1 223 275,04
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisien sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisien sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisien sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaisopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2015	31.12.2014
ATK-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2015

Kiinteistöomistukset	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet	241 926,66	399 578,01	273 000,00
Rakennukset	1 247 644,00	0,00	125 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	201 581,92	174 195,86	210 000,00
Yhteensä	1 691 152,58	573 773,87	608 000,00

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno tilikauden alussa	0,00	573 773,87	2 805 613,31	548 713,56
+ lisäykset tilikautena	0,00	0,00	204 574,57	16 768,47
- vähennykset tilikautena	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-94 065,00	-17 778,00
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
- kertyneet poistot tilikauden alussa	0,00	0,00	-1 412 163,46	-434 595,27
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	0,00	0,00	0,00
+ kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	0,00	187 193,16	0,00
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,00	573 773,87	1 691 152,58	113 108,76

25. Muut varat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	0,00	0,00
Muut	142 611,86	145 450,82
Yhteensä	142 611,86	145 450,82

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2015	31.12.2014
Korot		
Korkosaamiset	261 203,44	315 355,58
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00
Yhteensä	261 203,44	315 355,58
Muut		
Muut maksetut ennakomaksut	2 773,74	10 231,91
Muut siirtosaamiset	6 457,47	4 818,58
Yhteensä	9 231,21	15 050,49
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	270 434,65	330 406,07

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2015	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	59 345,48	725,68	58 619,80
Muista väliaikaisista eroista	0,00	1 677,90	-1 677,90
Yhteensä	59 345,48	2 403,58	56 941,90

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatusta myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatusta laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonorotuksia	187 193,16
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonorotuksen kohteet myytäisiin, arvonorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	37 438,63

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	7 086 247,46	1 417 249,49	5 668 997,97
Yhteensä	7 086 247,46	1 417 249,49	5 668 997,97

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

29. Muut velat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	25 558,11	34 961,51
Muut	218 592,77	208 234,86
Yhteensä	244 150,88	243 196,37

30. Pakolliset varaukset

31.12.2015

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					49 677,00	49 677,00
+ varausten lisäys					1 857,00	1 857,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	51 534,00	51 534,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot**Korot**

	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	267 050,34	322 829,26
Saadut korkoennakot	8 387,70	2 844,10
Yhteensä	275 438,04	325 673,36

Muut

	31.12.2015	31.12.2014
Muut saadut ennakkomaksut	14 295,21	15 838,37
Muut siirtovelat	1 159 082,85	1 913 712,15
Yhteensä	1 173 378,06	1 929 550,52

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä**1 448 816,10 2 255 223,88****32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla****Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2015
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2015

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	35 299 136,60	6 236 136,48	-200 911,59	0,00	41 331 358,34
Osuuspääoma	8 050 827,73	3 363 186,36	-46 770,00	0,00	11 367 244,09
Jäsenosuudet	630 797,73	79 286,36	-13 300,00	0,00	696 784,09
Tuotto-osuudet	6 894 500,00	3 283 900,00	0,00	230 300,00	10 408 700,00
Lisäosuudet	525 530,00	0,00	-33 470,00	-230 300,00	261 760,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	2 668 052,75	0,00	-25 668,47	0,00	2 639 381,13
Vararahasto	2 635 694,77	0,00	0,00		2 635 694,77
Käyvän arvon rahasto	32 357,98	0,00	-28 671,62		3 686,36
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut rahastot	0,00	0,00	0,00		0,00
Vapaat rahastot	5 762 021,62	0,00	0,00		5 762 021,62
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	18 818 234,50	0,00	-128 473,12		18 689 761,38
Tilikauden voitto tai tappio		2 872 950,12	0,00		2 872 950,12

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	32 357,98	0,00	32 055,46	-3 383,84	3 686,36
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
laskennalliset verot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	32 357,98	0,00	32 055,46	-3 383,84	3 686,36

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2015

Sidottu oma pääoma

14 006 625,22

Vapaa oma pääoma

27 324 733,12

Oma pääoma yhteensä**41 331 358,34**

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015

Vapaa oma pääoma

27 324 733,12

- muut jakokelvottomat erät

3 000,00

Voitonjakokelpoiset varat**27 321 733,12**

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1 627 696,83	0,00	2 000 000,00	800 000,00	0,00
	5 489 840,53	17 465 943,42	65 209 769,82	52 391 995,96	43 531 048,76
	1 000 000,00	155 531,70	809 455,09	0,00	0,00
	2 119 628,67	0,00	700 000,00	0,00	0,00
	156 790 489,91	8 889 139,44	453 191,92	80 030,46	691 410,28
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	4 340 689,28	87 007,55
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	0,00
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	1 964 986,79	0,00
Johdannaissopimukset	57 958,12	0,00
Muu omaisuus	29 313 627,25	46 352,21
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 817 257,00	87 005,01
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	1 744 500,98	0,00

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Käteiset varat	727 418,91	727 418,91
Saamiset luottolaitoksilta	4 427 696,83	4 427 696,83
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	184 088 598,49
Saamistodistukset	1 964 986,79	1 962 986,79
Osakkeet ja osuudet	25 761 154,65	25 761 154,65
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	21 073,06	21 073,06
Johdannaissopimukset	57 958,12	57 958,12
Yhteensä	217 048 886,85	217 046 886,85
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	2 819 628,67
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 904 262,01	166 904 262,01
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	13 222,23
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	169 737 112,91	169 737 112,91

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	1 209 455,09	655 531,70		1 864 986,79
Osakkeet ja osuudet	115 150,00			115 150,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		50 079,01		50 079,01
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		13 222,23		13 222,23

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015**Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Pantit	Kiinnitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähimpiin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**38. Eläkevastuut**

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu

Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

31.12.2015

0,00
0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa maksettavat

Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat

Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat

Yhteensä**31.12.2015**

0,00
0,00
0,00
0,00

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset****Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015****Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset**

Takaukset ja pantit

Muut

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

Arvopapereiden takaisinostositoumukset

Muut

josta luottolupaukset

Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
0,00	0,00	7 620 921,55	7 620 921,55
0,00	0,00	2 380 345,89	2 380 345,89
0,00	0,00	2 380 345,89	2 380 345,89
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	5 240 575,66	5 240 575,66
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	5 240 575,66	5 240 575,66
0,00	0,00	5 231 648,69	5 231 648,69

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä**31.12.2015**

0,00
0,00
0,00
0,00

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Tiedot sisältävät 31.12.2015 mukaisen hallinnon palkkiot ja vastuut

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2015

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
22	0
1	0
2	0
25	0

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2015

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Jukka Sipilälle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
11 185,00
191 141,00
155 248,00
13 360,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 5.500 euroa vuodessa. Vuosipalkkion lisäksi hänelle maksetaan kokoukselta sama palkkio kuin muille jäsenille eli 210 euroa.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 11.000 euroa vuodessa. Vuosipalkkion lisäksi hänelle maksetaan kokoukselta sama palkkio kuin muille jäsenille eli 285 euroa. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomistajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Orimattilan Op liittyi OP-Henkilöstörahastoon vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2015 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle:

OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2015 on noin 5,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.

Vuonna 2015 kirjattiin palkkioita yhteensä 59.338,28 euroa

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän osakeperusteinen palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat erikseen määritellyt johtajat ja avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksole erikseen. Tavoitteet liittyvät OP Ryhmän tulokseen ennen veroja, ydinvakavaraisuuteen (CET1) ja keskittäjäasiakkaiden määrän kasvuun.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 - 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 - 2017.

OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debenttuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debenttuurin kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 - 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

Palkkion maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuutta sekä työ- ja toimitusluheen voimassaoloa koskevia ehtoja.

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkääntyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoinnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteän bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot.

Jos maksun viivästämisen euronaraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OPn liikkeeseen laskemana debentuurilainana.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2015

Tilintarkastuksesta
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot
Veroneuvonta
Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus- palkkiot
12 917,33
307,60
0,00
0,00
13 224,93

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2015

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 259 108,13	185 983,70	0,00	1 445 091,83	57 903,41
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	359 840,56	291 499,33	0,00	651 339,89	22 000,00
Yhteensä	1 618 948,69	477 483,03	0,00	2 096 431,72	79 903,41

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

0,00
0,00
0,00
0,00
0,00
0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto- henkilöt	Osakkuus- yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.	0,00	2 235 192,18	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	306 722,37	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytärirytykset				
Yrityksen nimi:	Orimattilan OP-Kiinteistökeskus Oy	100,00 %	98 389,53	-38 474,66
Kotipaikka:	Orimattila			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisytykset				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

44. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa.

45. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015

Jäsenten lukumäärä	6 786
Maksamatta olevat osuusmaksut	865,91
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	19 050,00
Irtisanotut lisäosuusmaksut	32 855,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	533 600,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2015-2016 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

46. Pitkäaikaissäätämispalvelu

	31.12.2015
OP-eläkesäästön eläketili	145,01
Määräaikaiss- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset	10 540,18
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä	10 685,19
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)	15 651,87
OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot	66,35
Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet	0,00

ORIMATTILAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Korkotuotot	3 137 083,48	3 247 257,31
Korkokulut	345 208,14	541 020,90
KORKOKATE	2 791 875,34	2 706 236,41
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	1 454 500,88	576 087,26
Muista yrityksistä	1 454 500,88	576 087,26
Palkkiotuotot	1 277 686,90	1 131 100,76
Palkkiokulut	181 783,41	177 643,90
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	17 671,32	-713,03
Arvopaperikaupan nettotuotot	13 717,06	-3 941,93
Valuuttatoiminnan nettotuotot	3 954,26	3 228,90
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	892 384,72	3 594 925,57
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	6 435,82	4 233,89
Liiketoiminnan muut tuotot	166 506,41	176 293,33
Hallintokulut	2 261 579,80	2 021 411,59
Henkilöstökulut	1 223 668,79	1 135 661,34
Palkat ja palkkiot	1 007 177,95	931 167,69
Henkilösivukulut	216 490,84	204 493,65
Eläkekulut	175 877,17	166 447,62
Muut henkilösivukulut	40 613,67	38 046,03
Muut hallintokulut	1 037 911,01	885 750,25
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	111 843,00	119 868,00
Liiketoiminnan muut kulut	422 278,66	622 226,47
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	116 427,83	-84 605,78
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	3 513 148,69	5 331 620,01
Tilinpäätössiirrot	364 177,61	-102 360,53
Tuloverot	340 424,65	986 569,27
Tilikauden verot	326 514,07	997 963,19
Aikaisempien tilikausien verot	-630,38	8 849,10
Laskennallinen vero	14 540,96	-20 243,02
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	2 808 546,43	4 447 411,27
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 808 546,43	4 447 411,27

ORIMATTILAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Käteiset varat	727 418,91	439 452,83
Saamiset luottolaitoksilta	4 427 696,83	4 913 482,91
Vaadittaessa maksettavat	87 007,55	1 547 097,07
Muut	4 340 689,28	3 366 385,84
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	159 780 447,78
Muut	184 088 598,49	159 780 447,78
Saamistodistukset	1 964 986,79	4 580 854,93
Muilta	1 964 986,79	4 580 854,93
Osakkeet ja osuudet	25 761 154,65	18 505 601,50
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	21 073,06	7 683,50
Johdannaissopimukset	57 958,12	22 051,03
Aineelliset hyödykkeet	2 378 035,21	2 268 535,17
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	573 773,87	573 773,87
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1 691 152,58	1 580 643,01
Muut aineelliset hyödykkeet	113 108,76	114 118,29
Muut varat	142 611,86	121 183,73
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	270 434,65	305 695,82
Laskennalliset verosaamiset	59 251,12	49 563,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	219 899 219,69	190 994 553,15
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	351,76
Luottolaitoksille	2 819 628,67	351,76
Vaadittaessa maksettavat	319 628,67	351,76
Muut	2 500 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 904 262,01	149 265 127,05
Talletukset	166 824 153,23	149 169 763,33
Vaadittaessa maksettavat	151 357 706,53	126 495 566,19
Muut	15 466 446,70	22 674 197,14
Muut velat	80 108,78	95 363,72
Vaadittaessa maksettavat	78,32	78,32
Muut	80 030,46	95 285,40
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	24 412,41
Muut velat	295 684,88	256 181,53
Muut velat	244 150,88	209 536,53
Pakolliset varaukset	51 534,00	46 645,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 448 816,10	2 099 189,71
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	171 481 613,89	151 645 262,46
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	7 086 247,46	6 173 775,86
Vapaaehtoiset varaukset	7 086 247,46	6 173 775,86
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	11 367 244,09	7 616 517,73
Jäsenosuudet	696 784,09	596 347,73
Lisäosuudet	261 760,00	505 170,00
Tuotto-osuudet	10 408 700,00	6 515 000,00
Muut sidotut rahastot	2 639 381,13	2 436 886,21
Vararahasto	2 635 694,77	2 408 902,61
Käyvän arvon rahasto	3 686,36	27 983,60
Vapaat rahastot	5 762 021,62	5 117 807,79
Muut rahastot	5 762 021,62	5 117 807,79
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	18 754 165,07	13 556 891,83
Tilikauden voitto (tappio)	2 808 546,43	4 447 411,27
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	41 331 358,34	33 175 514,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	219 899 219,69	190 994 553,15
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	2 380 345,89	2 327 636,02
Takaukset ja pantit	2 380 345,89	2 327 636,02
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	5 240 575,66	6 250 816,33
Muut	5 240 575,66	6 250 816,33
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	7 620 921,55	8 578 452,35

	2015	2014
ACT - 12 - 2015 - Orimattilan Op (3080)		
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Kauden voitto	2 872 950,12	4 447 411,27
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-158 401,79	-2 770 268,42
LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	-9 889 249,21	-4 331 287,94
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-110 644,06	-21 706,99
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-6 673 746,73	3 803 093,84
Leasingkohteet	0,00	0,00
Saamistodistukset	2 774 000,00	139 894,49
Osakkeet ja osuudet	-5 941 668,80	-8 312 438,56
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Sijoituskiinteistöt	0,00	0,00
Muut varat	62 810,38	59 869,28
LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)	2 649 179,76	-4 503 121,55
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	1 535 823,03	351,76
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 139 776,20	-4 077 501,25
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00
Muut velat	-26 419,47	-425 972,06
Maksetut tuloverot	-1 071 157,57	-37 341,71
Saadut osingot	1 585 554,77	576 087,26
A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-4 525 521,12	-7 157 266,64
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	-13 389,56	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	0,00	0,00
B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-13 389,56	0,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	3 329 736,36	6 058 547,73
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-46 770,00	-62 350,00
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-95 023,12	-19 168,83
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00	0,00
C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	3 187 943,24	5 977 028,90
D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIIN	-0,07	0,00
E. SULAUTUNEEN PANKIN RAHAVARAT	178 844,07	
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D+E)	-1 172 123,44	-1 180 237,74
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	1 986 549,90	3 166 787,64
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	814 426,46	1 986 549,90
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 172 123,44	-1 180 237,74
Saadut korot	3 437 385,07	3 281 026,13
Maksetut korot	438 647,19	622 010,73

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-13 173,70	-33 696,76
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	0,07	0,00
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	121,00	-3 597 534,50
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	485 266,61	17 507,47
Saamisten arvonalentumiset	134 708,14	-81 440,59
Muut	-765 323,91	924 895,96
	<hr/>	<hr/>
<u>Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa</u>		
Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	0,00
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	0,00
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
	<hr/>	<hr/>
	0,00	0,00
Oikaisut yhteensä	-158 401,79	-2 770 268,42
Rahavarat		
Käteiset varat	727 418,91	439 452,83
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	87 007,55	1 547 097,07
	<hr/>	<hr/>
Rahavarat yhteensä	814 426,46	1 986 549,90

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuismaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, PL 308, 00101 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätöspankkiperäisten noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja erä.

1.4 OSUUSPANKIN SULAUTUMISEN KÄSITTELY

Tilikauden aikana Myrskylän Osuuspankki sulautui Orimattilan Osuuspankkiin. Sulautuminen merkittiin kaupparekisteriin 30.9.2015. Myrskylän Osuuspankin sulautumishetken varat, velat ja varaukset on yhdistelty vastaanottaneen osuuspankin taseeseen kirjanpitoarvostaan. Sulautumishetken oman pääoman erät - vastaten nettovarojen ja sulautumisvastikkeen erotusta - on merkitty vastaanottaneen osuuspankin sidotun ja vapaan oman pääoman tileille siten, ettei sulautuneen ja vastaanottaneen osuuspankin sulautumista edeltäneiden sidottujen ja vapaiden omien pääomien yhteismäärät jatkuvuusperiaatteen mukaisesti ole muuttuneet sulautumisen seurauksena.

Orimattilan Osuuspankin viralliseen tuloslaskelmaan sisältyy sulautuneen Myrskylän Osuuspankin tulos sulautumisen jälkeiseltä ajalta 1.9.2015. – 31.12.2015. Ennen sulautumista kertynyt sulautuneen pankin tulos esitetään vastaanottaneen pankin kertyneissä voittovaroissa.

Tasekirjaan sisältyy tilinpäätöksen lisäksi myös pro forma tilinpäätöslukuja. Pro forma lukuja ei ole tilintarkastettu. Toimintakertomuksessa on vertailukelpoisuuden parantamiseksi käytetty pro forma lukuja vertailutietoina sekä kaikissa tuloslaskelmaa kuvaavissa tiedoissa. Toimintakertomuksen tunnusluvut on esitetty pro forma tiedoin. Pro forma tuloslaskelmaan on sisällytetty sulautuneen osuuspankin tuloslaskelmaerät koko tilikaudelta 1.1. – 31.12.2015. Pro forma tuloslaskelman ja taseen vertailutilikaudelle on sisällytetty myös sulautuneen osuuspankin tuloslaskelma- ja tase-erät.

1.5 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.5.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän mynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määriteltä:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.5.2 Luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusinstrumentit luokitellaan neljään ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat voivat jakaantua kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat.

Rahoitusvarojen kirjaamisperusteena käytetään kaupantekopäivää. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut.

Saamisen hankintamenoksi kirjataan käypä arvo, joka pääsääntöisesti on se määrä, joka siitä on hankintahetkellä maksettu. Hankintameno sisällytetään transaktiomenot, jotka kohdistuvat lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

1.5.2.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja –velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.5.2.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Tilinpäätökseen voidaan tietyin edellytyksin merkitä käypään arvoon myös muita tietyt ehdot täyttäviä rahoitusvaroja ja –velkoja, jos päätös näiden erien pysyvistä käypään arvoon merkitsemisestä tehdään tällaista erää ensimmäistä kertaa kirjanpitoon merkittäessä. Osuuspankissa tähän erään voidaan merkitä vain sellainen rahoitusvaroihin kuuluva instrumentti, johon liittyy yksi tai useampi sellainen kytketty johdannainen, joka kirjanpidossa muutoin pitäisi esittää erillään tästä instrumentista ja arvostaa käypään arvoon.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntitulokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Osuuspankilla ei ole tähän erään luokiteltuja rahoitusvelkoja.

1.5.2.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyä päivänä ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan arvopaperin kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään pidettäviin rahoitusvaroihin kuuluvan joukkovelkakirjan arvo on alentunut, kirjataan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.5.2.4 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka ovat osuuspankin myöntämiä luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia sekä noteeraamattomia saamistodistuksia.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmällä. Jos lainan tai saamisen arvo on tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta alhaisempi kuin jaksotettu hankintameno, arvostetaan se arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenoan.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton pääoman ja maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulostaikuteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisia ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyllä asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot. Lisäksi mallissa arvioidaan tappion synnyttävän tapahtuman ajankohtaa ns. havainnointiviiveen avulla.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun, tai taseesta poiskirjaamisesta on tehty muutoin erillinen päätös. Taseesta poiskirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä saamiskohtaisen arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.5 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat muodostuvat pääasiassa saamistodistuksista, pitkäaikaisista osakesijoituksista ja muista toiminnalle välttämättömistä osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättyä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Silloin kun käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman Käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, kun omaisuus erä myydään, saamistodistus eräännyty tai sen arvon on todettu alentuneen. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös näiden rahoitusvarojen myyntitulokset.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman

ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintamenon. Arvon alentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen rahoitusvarojen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat. Velka merkitään taseeseen arvoon, joka siitä on hankintahetkellä saatu. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.5.3 Pitkäaikaissäätämissopimukset

Pitkäaikaissäätämislain (PS-lain) mukaisella sidotulla ja verotuetulla eläkesäästämissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka ehtojen mukaan säästövarat ovat nostettavissa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Säästämistilille talletetut rahat palveluntarjoajan on sijoitettava säästämissopimuksessa tarkemmin määrättyllä tavalla pitkäaikaissäätämisestä annetussa laissa määriteltyihin kohteisiin siltä osin kuin niitä ei ole sovittu jätettäväksi säästämistilille.

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistiliä veloittaen.

1.5.4 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään luovutuksesta huolimatta.

1.5.5 Johdannaissopimukset

Osuuspankki tekee johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojoina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Sopimusvastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.5.5.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Enimmäis- ja vähimmäiskorkoehdoisten yritysluottojen korkoriski suojataan luottokohtaisesti ostamalla sovitulle korkoputkiehdolle vastakkaismerkkinen johdannaispari. Kytkeytyt johdannaiset ja niitä kattavat korkokatto- ja lattiajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Arvostustulokset kirjataan korkoihin.

1.5.5.2 Suojauslaskenta

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, myytävissä olevien arvostusryhmään kuuluva saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.5.5.3 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen. Suojaavan johdannaistrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin.

1.5.5.4 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

. Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtovelloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Suojauslaskenta lopetetaan ennenaikaisesti vain jos suojattavaa lainakantaa ei enää ole.

1.6 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.7 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.8 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEISYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyrityksiin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintameno, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintameno. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.9 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kirjanpitolain 5 luvun 5 a §:n mukaiset aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintameno. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.10.1.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön

osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruseräparannukset aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.10.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruseräparannukset aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.2.1 Arvonorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonomääritysmenetelmät

Arvonorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.10.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.10.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.11 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.12 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.13 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Osuuspankin tilinpäätöksessä omaan pääomaan luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.14 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

1.15 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.15.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP- Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.15.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerat kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.15.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat osuuspankeissa toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 – 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 – 2017. OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 – 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien

kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 – 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta ja muusta toiminnasta johtuviin veroihin esitetään liitetiedoissa.

1.17 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.18 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.19 VIRANOMAISMAKSUT

Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. Vuoteen 2014 asti talletussuojasta on vastannut vanha talletussuojarahasto. Vuoden 2015 alusta talletussuojasta vastaa uusi viranomaisen, Rahoitusvakuusvirasto. Rahoitusvakuusviraston tehtävänä on hallinnoida uutta perustettua rahoitusvakuusrahastoa, joka koostuu vakuusmaksuin kartutettavasta kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojamaksuin kartutettavasta talletussuojarahastosta (uusi talletussuojarahasto). Viranomaismaksut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.1 Vakausmaksu

Vakausmaksuja kerätään vuonna 2015 siten, että niiden yhteismäärä vastaa 0,1 prosenttia Suomessa 31.7.2015 olevien korvattavien talletusten määrästä. Luottolaitoksilta kerättävät vakausmaksut siirretään edelleen EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon, jota hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Vuonna 2015 kutakin pankkia hyvitetään vakausmaksuissa samassa suhteessa kuin se on aiemmin maksanut pankkiveroa (laki väliaikaisesta pankkiverosta oli voimassa 2013-2014). Vakausmaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015. Vuonna 2014 osuuspankit kirjjasivat pankkiveroa liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakausrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta. Talletussuojamaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015.

1.19.3 Rahoitusvakausraston hallintomaksu

Rahoitusvakausraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.19.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.19.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen Ryhmän jäsenpankeille.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015
- 44 Notariaattitoiminta
- 45 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015
- 46 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

	2015	2014
Saamisista luottolaitoksilta	34 523,59	42 282,10
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 049 264,38	3 101 302,21
Saamistodistuksista	69 051,52	135 070,53
Johdannaissopimuksista	-15 781,12	-31 430,81
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00
Muut korkotuotot	25,11	33,28
Yhteensä	3 137 083,48	3 247 257,31
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	3 221,03	0,00

2. Korkokulut

	2015	2014
Veloista luottolaitoksille	7 840,45	7 921,36
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	337 362,78	533 068,79
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut korkokulut	4,91	30,75
Yhteensä	345 208,14	541 020,90

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	2015	2014
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2015	2014
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	4 777,50	4 042,50
Myytavissä olevista	1 449 723,38	572 044,76
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00
Omistusyhteisyrittäjäryksiltä	0,00	0,00
Yhteensä	1 454 500,88	576 087,26

5. Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot	2015	2014
Luotonannosta	434 630,74	409 921,43
Talletuksista	13 470,70	15 259,20
Maksuliikenteestä	554 920,61	513 910,03
Rahastoista	94 475,93	59 225,73
Omaisuuksienhoidosta	21 860,47	25 287,29
Lainopillisista tehtävistä	132 024,98	126 827,83
Arvopaperinvälityksestä	8 152,33	9 301,29
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	2 806,33	133,97
Vakuutusten välityksestä	416 163,34	403 019,47
Takauksista	32 289,61	32 478,39
Muut	-433 108,14	-464 263,87
Yhteensä	1 277 686,90	1 131 100,76

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

	2015	2014
Maksetut toimitusmaksut	157 094,99	152 892,21
Muut	24 688,42	24 751,69
Yhteensä	181 783,41	177 643,90

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä**Johdannaisten nettotuotot****Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista****Valuuttatoiminnan nettotuotot****Kaikki yhteensä**

	2015	2014
Saamistodistuksista *	543,36	-44 199,41
Osakkeista ja osuuksista	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	543,36	-44 199,41
Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat	0,00	0,00
Saamistodistuksista *	-6 867,30	26 101,76
Osakkeista ja osuuksista	20 041,00	7 595,00
Muista	0,00	0,00
Yhteensä	13 173,70	33 696,76
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	13 717,06	-10 502,65
Johdannaisten nettotuotot	0,00	0,00
Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista	0,00	6 560,72
Valuuttatoiminnan nettotuotot	3 954,26	3 228,90
Kaikki yhteensä	17 671,32	-713,03

*)Saamistodistuksista -kohdat sisältävät alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltujen rahoitusvarojen myyntituloksia 0,00 euroa ja käyvän arvon muutoksia 0,00 euroa.

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista**

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvonalentumistappiot
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä

	2015	2014
Myyntivoitot ja -tappiot	0,00	-2 608,93
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset	0,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	3 111,06
Yhteensä	0,00	502,13
Osakkeista ja osuuksista	0,00	0,00
Myyntivoitot ja -tappiot	892 505,72	0,00
Arvonalentumistappiot	-121,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	3 594 423,44
Yhteensä	892 384,72	3 594 423,44
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	892 384,72	3 594 925,57

8. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

	2015	2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	47 097,27	12 778,65
Suojauskohteiden nettotulos	-47 097,27	-12 778,65
Yhteensä	0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

	2015	2014
Vuokra- ja osinkotuotot	22 387,20	21 051,70
Muut tuotot	0,00	200,00
Myyntivoitot	0,00	0,00
Vuokrakulut	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Myyntitappiot	0,00	0,00
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0,00	0,00
Muut kulut	-15 951,38	-17 017,81
Yhteensä	6 435,82	4 233,89

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	2015	2014
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	148 388,30	160 815,50
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiovoitot	0,00	0,00
Muut	18 118,11	15 477,83
Yhteensä	166 506,41	176 293,33

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	111 843,00	119 868,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Yhteensä	111 843,00	119 868,00

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2015	2014
Vuokrakulut	8 659,21	6 181,60
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	213 639,17	297 177,77
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Muut	199 980,28	318 867,10
Yhteensä	422 278,66	622 226,47

13. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2015

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	150 000,00	-15 562,66	-18 009,51	116 427,83
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	150 000,00	-15 562,66	-18 009,51	116 427,83
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteyseritysosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot yhteensä	150 000,00	-15 562,66	-18 009,51	116 427,83

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	2015	2014
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	325 883,69	1 006 812,29
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta		
Tuloverot yhteensä	325 883,69	1 006 812,29

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut**Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot**

2015	2014
0,00	0,00

Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut

2015	2014
0,00	0,00

16. Saamiset luottolaitoksilta**Vaadittaessa maksettavat**

	31.12.2015	31.12.2014
Talletukset	87 007,55	1 547 097,07
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	87 007,55	1 547 097,07

Muut kuin vaadittaessa maksettavat

Keskuspankeilta	0,00	0,00
Luottolaitoksilta		
Talletukset	1 540 689,28	1 366 383,25
Muut	2 800 000,00	2 000 002,59
Yhteensä	4 340 689,28	3 366 385,84

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

josta huomommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00
---	------	------

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain**

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset	20 478 878,40	20 726 835,32
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	212 750,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1 605 651,83	1 896 928,36
Kotitaloudet	161 846 561,83	137 222 635,05
Ulkomaat	4 526,32	6 795,44
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-59 769,89	-72 746,39
Yhteensä	184 088 598,49	159 780 447,78
josta huomommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

	2015	2014
Arvonalentumiset tilikauden alussa	106 340,88	190 053,36
Sulautuneen pankin arvonalentumiset	16 345,36	
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	161 167,00	22 063,46
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-18 467,86	4 361,33
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-15 689,93	-108 468,97
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	0,00	-1 668,30
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	249 695,45	106 340,88

18. Leasingkohteet

	31.12.2015	31.12.2014
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2015**

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huomommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	155 531,70	155 531,70	0,00
Myytävissä olevat	0,00	1 709 455,09	1 709 455,09	500 000,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
Yhteensä	0,00	1 964 986,79	1 964 986,79	500 000,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2015

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	155 531,70	0,00	155 531,70
Myytavissä olevat	209 455,09	1 500 000,00	1 709 455,09
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00
Yhteensä	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmä sisältää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja yhteensä 0,00 euroa, joista noteerattuja 0,00 euroa.

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2015

	31.12.2015		31.12.2014	
Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä	
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79	4 580 854,93
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	155 531,70	0,00	155 531,70	162 399,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	155 531,70	0,00	155 531,70	162 399,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	209 455,09	1 500 000,00	1 709 455,09	4 318 455,93
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	1 273 806,48
Pankkien joukkovelkakirjat	209 455,09	1 000 000,00	1 209 455,09	2 037 636,95
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	507 012,50
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	364 986,79	1 600 000,00	1 964 986,79	4 580 854,93

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	115 150,00	0,00	115 150,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	25 646 004,65	25 646 004,65	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	21 073,06	21 073,06	0,00
Yhteensä	115 150,00	25 667 077,71	25 782 227,71	0,00

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	115 150,00	0,00	115 150,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	25 646 004,65	25 646 004,65	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	21 073,06	21 073,06	0,00
Yhteensä	115 150,00	25 667 077,71	25 782 227,71	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 150,90	33 219,29
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	25 735 076,81	18 480 065,71
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	25 782 227,71	18 513 285,00

31.12.2015 31.12.2014

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 150,90	33 219,29
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	25 735 076,81	18 480 065,71
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	25 782 227,71	18 513 285,00

21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	8 419 352,35	5 343,12
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	7 930 352,35	40 338,88
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	489 000,00	9 740,13
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Osakejohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Muut johdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Johdannaiset yhteensä	50 079,01	5 343,12

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	8 047 352,35	372 000,00	0,00	0,00	8 419 352,35
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	7 825 352,35	105 000,00	0,00	0,00	7 930 352,35
Muut swap -sopimukset	222 000,00	267 000,00	0,00	0,00	489 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	352 846,60	0,00	7 879,11
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	352 846,60	0,00	7 879,11
Ostetut	352 846,60	0,00	7 879,11
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	7 879,11

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Ostetut	150 000,00	111 180,00	91 666,60	0,00	352 846,60
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	4 861 094,27	7 782,20	10 143,58
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	4 372 094,27	5 943,43	10 060,41
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	489 000,00	1 838,77	83,17
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		7 782,20	10 143,58

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	4 237 094,27	624 000,00	0,00	0,00	4 861 094,27
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	4 237 094,27	135 000,00	0,00	0,00	4 372 094,27
Muut swap -sopimukset	0,00	489 000,00	0,00	0,00	489 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	1 124 941,72	0,00	14 268,83
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	1 124 941,72	0,00	14 268,83
Ostetut	1 124 941,72	0,00	14 268,83
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	14 268,83

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	699 409,72	425 532,00	0,00	0,00	1 124 941,72
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	699 409,72	425 532,00	0,00	0,00	1 124 941,72
Ostetut	699 409,72	425 532,00	0,00	0,00	1 124 941,72
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisien sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisien sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisien sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaisopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2015	31.12.2014
ATK-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2015

Kiinteistöomistukset	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet	241 926,66	399 578,01	273 000,00
Rakennukset	1 247 644,00	0,00	125 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	201 581,92	174 195,86	210 000,00
Yhteensä	1 691 152,58	573 773,87	608 000,00

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	0,00	573 773,87	2 805 613,31
Sulautuneen pankin hankintamero tilik.alussa			548 713,56
		352 700,57	92 417,42
+ lisäykset tilikautena	0,00	0,00	0,00
- vähennykset tilikautena	0,00	0,00	0,00
- sulautuneen vähennykset tilikautena			-5 133,99
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-94 065,00
- sulautuneen suunnitelman mukaiset poistot			-6 090,00
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
vähennysten ja siirtojen poistot ja arvonalennukset sulautunut pankki			5 133,99
- kertyneet poistot tilikauden alussa	0,00	0,00	-1 412 163,46
kertyneet poistot tilik alussa sulautunut pankki			-142 036,00
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	0,00	0,00
+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	0,00	0,00	187 193,16
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,00	573 773,87	1 691 152,58

25. Muut varat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	0,00	0,00
Muut	142 611,86	121 183,73
Yhteensä	142 611,86	121 183,73

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2015	31.12.2014
Korot		
Korkosaamiset	261 203,44	291 180,40
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00
Yhteensä	261 203,44	291 180,40
Muut		
Muut maksetut ennakkomaksut	2 773,74	10 083,29
Muut siirtosaamiset	6 457,47	4 432,13
Yhteensä	9 231,21	14 515,42
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	270 434,65	305 695,82

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2015	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	59 345,48	725,68	58 619,80
Muista väliaikaisista eroista	0,00	1 677,90	-1 677,90
Yhteensä	59 345,48	2 403,58	56 941,90

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuihin myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatuihin laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonorotuksia	187 193,16
Arvonorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonorotuksen kohteet myytäisiin, arvonorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	37 438,63

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
----------	-----------------	-------

ORIMATTILAN OP

530807

Poistoero	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	7 086 247,46	1 417 249,49	5 668 997,97
Yhteensä	7 086 247,46	1 417 249,49	5 668 997,97

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

29. Muut velat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	25 558,11	30 611,51
Muut	218 592,77	178 925,02
Yhteensä	244 150,88	209 536,53

30. Pakolliset varaukset

31.12.2015

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					46 645,00	46 645,00
+ varausten lisäys					4 889,00	4 889,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	51 534,00	51 534,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot**Korot**

	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	267 050,34	280 326,92
Saadut korkoennakot	8 387,70	2 816,73
Yhteensä	275 438,04	283 143,65

Muut

	31.12.2015	31.12.2014
Muut saadut ennakkomaksut	14 295,21	15 838,37
Muut siirtovelat	1 159 082,85	1 800 207,69
Yhteensä	1 173 378,06	1 816 046,06

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä**1 448 816,10   2 099 189,71****32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla****Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2015
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2015

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	33 175 514,83	8 340 579,57	-184 736,06	0,00	41 331 358,34
Osuuspääoma	7 616 517,73	3 823 301,36	-72 575,00	0,00	11 367 244,09
Jäsenosuudet	596 347,73	147 986,36	-47 550,00	0,00	696 784,09
Tuotto-osuudet	6 515 000,00	3 663 400,00	0,00	230 300,00	10 408 700,00
Lisäosuudet	505 170,00	11 915,00	-25 025,00	-230 300,00	261 760,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	2 436 886,21	226 792,16	-24 297,24	0,00	2 639 381,13
Vararahasto	2 408 902,61	226 792,16			2 635 694,77
Käyvän arvon rahasto	27 983,60	0,00	-24 297,24		3 686,36
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	5 117 807,79	644 213,83			5 762 021,62
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	18 004 303,10	837 725,79	-87 863,82		18 754 165,07
Tilikauden voitto tai tappio		2 808 546,43	0,00		2 808 546,43

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	27 983,60	0,00	27 681,08	-3 383,84	3 686,36
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
laskennalliset verot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	27 983,60	0,00	27 681,08	-3 383,84	3 686,36

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2015

Sidottu oma pääoma

14 006 625,22

Vapaa oma pääoma

27 324 733,12

Oma pääoma yhteensä

41 331 358,34

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015

Vapaa oma pääoma

27 324 733,12

- muut jakokelvottomat erät

3 000,00

Voitonjakokelpoiset varat

27 321 733,12

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1 627 696,83	0,00	2 000 000,00	800 000,00	0,00
	5 489 840,53	17 465 943,42	65 209 769,82	52 391 995,96	43 531 048,76
	1 000 000,00	155 531,70	809 455,09	0,00	0,00
	2 119 628,67	0,00	700 000,00	0,00	0,00
	156 790 489,91	8 889 139,44	453 191,92	80 030,46	691 410,28
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	4 340 689,28	87 007,55
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	0,00
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	1 964 986,79	0,00
Johdannaissopimukset	57 958,12	0,00
Muu omaisuus	29 313 627,25	46 352,21
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 817 257,00	87 005,01
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	1 744 500,98	0,00

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Käteiset varat	727 418,91	727 418,91
Saamiset luottolaitoksilta	4 427 696,83	4 427 696,83
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	184 088 598,49	184 088 598,49
Saamistodistukset	1 964 986,79	1 962 986,79
Osakkeet ja osuudet	25 761 154,65	25 761 154,65
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	21 073,06	21 073,06
Johdannaissopimukset	57 958,12	57 958,12
Yhteensä	217 048 886,85	217 046 886,85
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	2 819 628,67	2 819 628,67
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	166 904 262,01	166 904 262,01
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 222,23	13 222,23
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	169 737 112,91	169 737 112,91

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	1 209 455,09	655 531,70		1 864 986,79
Osakkeet ja osuudet	115 150,00			115 150,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		50 079,01		50 079,01
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		13 222,23		13 222,23

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015**Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Pantit	Kiinnitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähimpiin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**38. Eläkevastuut**

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

31.12.2015

0,00
0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa maksettavat
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yhteensä

31.12.2015

0,00
0,00
0,00
0,00

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset****Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015****Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset**

Takaukset ja pantit
Muut

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

Arvopapereiden takaisinostositoumukset
Muut
josta luottolupaukset

Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
0,00	0,00	7 620 921,55	7 620 921,55
0,00	0,00	2 380 345,89	2 380 345,89
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	5 240 575,66	5 240 575,66
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	5 240 575,66	5 240 575,66
0,00	0,00	5 231 648,69	5 231 648,69

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä**31.12.2015**

0,00
0,00
0,00
0,00

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2015

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
22	0
1	0
2	0
25	0

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2015

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Jukka Sipilälle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
11 185,00
191 141,00
155 248,00
13 360,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 5.500 euroa vuodessa. Vuosipalkkion lisäksi hänelle maksetaan kokoukselta sama palkkio kuin muille jäsenille eli 210 euroa.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 11.000 euroa vuodessa. Vuosipalkkion lisäksi hänelle maksetaan kokoukselta sama palkkio kuin muille jäsenille eli 285 euroa. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Orimattilan Op liittyi OP-Henkilöstörahaan vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahaan maksettava voittopalkkioerä vuonna 2015 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle:

OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahaan tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2015 on noin 5,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.

Vuonna 2015 kirjattiin palkkioita yhteensä 59.338,28 euroa

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän osakeperusteinen palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat erikseen määritellyt johtajat ja avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksole erikseen. Tavoitteet liittyvät OP Ryhmän tulokseen ennen veroja, ydinvakavaraisuuteen (CET1) ja keskittäjäasiakkaiden määrän kasvuun.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 - 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 - 2017.

OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debenttuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debenttuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 - 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

Palkkion maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuutta sekä työ- ja toimitusvoimassaoloa koskevia ehtoja.

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkääntyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoinnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteän bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot.

Jos maksun viivästyksen euronarja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OPn liikkeeseen laskemana debentuurilainana.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2015

Tilintarkastuksesta
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot
Veroneuvonta
Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus- palkkiot
8 271,34
307,60
0,00
0,00
8 578,94

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2015

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 259 108,13	185 983,70	0,00	1 445 091,83	57 903,41
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	359 840,56	291 499,33	0,00	651 339,89	22 000,00
Yhteensä	1 618 948,69	477 483,03	0,00	2 096 431,72	79 903,41

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

0,00
0,00
0,00
0,00
0,00
0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto- henkilöt	Osakkuus- yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.	0,00	2 235 192,18	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	306 722,37	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytärirytykset				
Yrityksen nimi:	Orimattilan OP-Kiinteistökeskus Oy	100,00 %	98 389,53	-38 474,66
Kotipaikka:	Orimattila			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisyritykset				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

44. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa.

45. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015

Jäsenten lukumäärä	6 786
Maksamatta olevat osuusmaksut	865,91
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	19 050,00
Irtisanotut lisäosuusmaksut	32 855,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	533 600,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2015-2016 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

46. Pitkäaikaissäätämispalvelu

	31.12.2015
OP-eläkesäästön eläketili	145,01
Määräaikaiss- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset	10 540,18
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä	10 685,19
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)	15 651,87
OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot	66,35
Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet	0,00

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999
	RYHMÄKOHT.ARNONALENT	GX	1000180001	1000189999
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	SALDONSIIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999
	SALDONSIIIRTO, MVAT	HI	1000350001	1000359999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoidtavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoidtavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	HN	1029000001	1029999999
	MYYNTELASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DG	1031000001	1031999999
	MYYNTELASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoidtavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoidtavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYYNTELASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	DS	1037000001	1037999999
	MYYNTELASKUTUS eliminoidtavat	DT	1038000001	1038999999
	MYYNTELASKUTUS ei eliminoidtavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1069999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYYNTELASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYYNTELASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄOSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba ei tilausta eliminoitava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutusosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
12999	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

	Kirjanpitosite	AB	3204000000	3204999999
	Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
	Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
	Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
	Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
	VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
	HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
	EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
	Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
	Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
	Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
	Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
	Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
	Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
	Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
	Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
	IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
	Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
	Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
	VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
	IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
	As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
	Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
	Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
	Palkansaajat	HE	3229000000	3229999999
	Hallintohenkilöt	HH	3230000000	3230999999
	Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
	Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
	Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
	Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
	Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999
	Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
	Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
	Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
	Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
	Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
	Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
	ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
	Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
	JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
	EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
	Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
	Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
	MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
	Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
	Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
	TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
	Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
	Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
	Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
	Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
	Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
	Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
	Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
	Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
	Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
	Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus,korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systemipalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	QE	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SJJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999 HVRKR0H
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999 AMR972
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 ATRR009
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIIROT	BK	9900900001	9900999999 MGR5150
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999 MV29K
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999 OTALPKT
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999 op:t, 7880: USLR610
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRMTIK
990018	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999 MAVRATIK
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999 PR002
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVV	EQ	9902410001	9902419999
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVV	ER	9902420001	9902429999
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT WINRESK	BV	9902600001	9902699999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	EO	9902700001	9902799999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 ***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 ***)
990053	Banksyst päivittäiset	JD	9905300001	9905399999
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERUUTETTAVA)	VX	9905600001	9905699999
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
990060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999 LUMR124
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	9906400001	9906499999
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	9906700001	9906799999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999
	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN			
990070	(KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN			
990071	VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999 AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA			
991004	PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUUKSET	RU	9910270001	9910279999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
9901050	ALS/PREEMIOI JA ARV.	GH	9910500001	9910509999
9901055	ALS/JOHD.AR.V.PER.	GI	9910550001	9910559999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULLIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999
991113	OKOPANKIN TASESIIRROT / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999 ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP- RAHASTO	39 IA	9920200001	9920299999
	SRJ-			
9900203	PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	40 IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
990207	TALLETUSSIIRROT	YM	9920700001	9920799999
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
992100	PANKKITAKAUSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
683	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
9902183	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
684	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
9902283	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999
9903001	SALDONSIIRO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIROT	Z1	9930010001	9930019999
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	9940040001	9940049999
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940111	LJR-JOLLA CAP KK-VAIHDE PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940113	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940115	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940116	LJR-KALA PREEMIOI JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja	
			alku	loppu
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999
9970002	CHF-TP-VIENNIT	KL	9970020001	9970029999
9970003	CHF-TAUP-VIENNIT	KM	9970030001	9970039999
	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN			
998	AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

- SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja
 *) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.
 Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna
 **) REA-arkistointijärjestelmään
 ***) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.
 Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Orimattilassa 28. päivänä tammikuuta 2016

Katja Kuosa-Kaarti

Mika Arola

Markku Fabritius

Jukka Mölsä

Susanna Särkinen

Jukka Sipilä

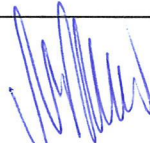
2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2016 edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Orimattilan Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Orimattilassa 4. päivänä helmikuuta 2016

Tuukka Tuomala
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Mikko Purmonen
Hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Orimattilassa 10. päivänä helmikuuta 2016

Tapani Huopainen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Orimattilan Osuuspankin edustajistolle

Olen tilintarkastanut *Orimattilan Osuuspankin* kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenani on antaa suorittamani tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatan ammattieettisiä periaatteita. Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelen ja suoritan tilintarkastuksen hankkiakseni kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus osuuspankkia kohtaan, taikka rikkoneet osuuskuntalakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettua lakia tai osuuspankin sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on osuuspankissa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon osuuspankin sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot osuuspankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Orimattila 10. päivänä helmikuuta 2016

Tapani Huopainen

KHT